

Una verdad incómoda

An inconvenient truth, Davis Guggenheim, 2006

Una exposició pedagògica sobre l'Al Qaeda dels políticament correctes

Fa calor

Una verdad incómoda és la versió cinematogràfica d'una conferència que Al Gore – mr. *I used to be the next president of the United States* – ha estat fent no només a Estats Units, sinó també a Europa i Àsia, presentant dades sobre el creixement de la crisi climàtica i alertant sobre l'escalfament global.

El director, Davis Guggenheim, –un veterà del món de la televisió, ha dirigit sèries com *The Shield*, *The Unit*, *Numb3rs*, *Deadwood*, *24* i *Party of Five*, però que té poca experiència en el cinema– va construir el documental amb filmacions de la conferència i amb gràfics i dades utilitzades. El resultat és un film pedagògic - evidentment pel seu contingut, però també des d'un punt de vista estètic -, ideal per a exhibir-se a les escoles - de fet, als Estats Units existeix actualment una gran polèmica entre la *National Science Teachers Association* i els productors del film sobre la distribució de la pel·lícula a les escoles americanes.

L'escalfament global és l'Al Qaeda dels políticament correctes -en el cas dels Estats Units, de l'ala més «esquerrana» del partit demòcrata (no és fàcil comprendre el que entenen aquí per ser d'esquerres). Així, representa l'amenaça més gran que existeix sobre el planeta, l'origen d'una consciència que ha de moure'ns a l'acció, el millor motiu per articular protestes –a Europa tenim com a mostra l'apagada elèctrica del passat u de febrer. Es parla d'escalfament global pertot arreu i en totes les circumstàncies. Ens estem acostumant a culpar-lo de tot: si no neva, si no plou, si plou a l'excés, si morim de calor, si no fa molt fred, si després resulta que fa molt fred... Però, exactament què és això de l'escalfament global?

Segons un estudi de la Càtedra UNESCO de Sostenibilitat de la Universitat Politècnica de Catalunya, l'escalfament global és el fenomen d'augment de la temperatura mitjana a la superfície de la terra a causa de la modificació en la concentració de gasos (sobretot del CO²), inherents a l'efecte hivernacle

atmosfèric, i de la utilització antropogènica massiva de combustibles fòssils (carbó, petroli i gas).

Atès que aquesta definició no és del tot clara per a qui no és expert en la matèria, *Una verdad incómoda* es concentra precisament a explicar el per què d'aquest fenomen i, sobretot, les seves conseqüències. Per altra banda, és molt probable que per a qui hagi estudiat el tema en profunditat, el documental resulti redundant i obvi. Sigui com sigui, per a qualsevol espectador tindrà almenys un atractiu: veure units en una mateixa línia argumental una sèrie de dades que abans, si per ventura, s'havien conegut de manera dispersa i aïllada.

Gore inicia la seva presentació amb l'ajuda d'un videoclip de Matt Groening - el creador de *Los Simpson* - que explica l'efecte estufa provocat per les emissions de diòxid de carboni (CO²), que condueixen a temperatures atmosfèriques més elevades, induint al desglaç de glaceres, l'alteració dels corrents, la pujada del nivell mig de les

aigües i l'increment de les tempestes. Aquestes emissions de CO² són generades principalment per l'ús de combustibles fòssils i la crema de boscos, potenciats per l'impressionant augment de població dels últims cinquanta anys.

A partir d'aquest argument, Gore dedica els següents noranta minuts a convèncer-nos que estem habitant sobre una bomba de temps, sobre un territori que, si no fem res, sofrirà una «destrucció èpica»: inundacions, epidèmies, emigracions massives... Potser un dels temes més interessants sigui l'intent de desmitificar que la relació entre eficiència econòmica i consum de recursos resulta inevitable, proposant que és possible una nova relació que contempli la preservació del planeta.

Fins aquí tot bé –pel que es refereix al documental, no al planeta–, però quina necessitat havia d'incloure els segments biogràfics d'Al Gore? Pobre Al Gore. Perdre una elecció presidencial no és qualsevol cosa. Al veure el documental és impossible no pensar que seria millor que estigués governant el seu país en lloc de donar conferències. Pot ser que, fins i tot, ens haguéssim evitat algunes guerres.

Més enllà del seu probable ús polític, *Una veritat incòmoda* no està exempta de polèmica. Si hi ha gent que opina que l'escalfament global no és una amenaça real, hi ha gent que opina que el canvi climàtic no és anormal, que es tracta d'un fenomen cíclic que ha succeït una vegada i una altra en la nostra història; és a dir, que hi ha evidències que el sol és el major agent responsable de l'escalfament global, que hi ha estudis que suggereixen que no hi ha una correlació forta entre CO² i temperatura, etc. En aquest sentit, una de les crítiques al

documental és que presenta les conseqüències de l'escalfament global com a fets consumats, quan de moment són només especulacions.

La polèmica entorn d'*Una veritat incòmoda* als Estats Units il·lustra un fenomen molt més greu en el qual s'han presentat les mateixes postures: la ratificació del protocol de Kioto. El protocol de Kioto és un instrument internacional que té com a objectiu reduir un percentatge aproximat d'un 5% les emissions de sis gasos provocadors de l'escalfament global, dintre del període que va des de l'any 2008 al 2012, en comparació amb les emissions de l'any 1990. En l'actualitat, tot sembla indicar que mentre els republicans governin, els interessos econòmics prevaldran sobre els ambientals. (En 1998 Al Gore, vicepresident per aquell temps, va signar simbòlicament aquest protocol, però l'administració Clinton mai el va enviar al senat per a la seva ratificació).

Però la pel·lícula no es limita a llançar l'alerta, sinó que també proposa accions per a contrarestar el que sembla inevitable. Heus aquí nou «petites» contribucions que qualsevol pot fer de manera quotidiana:

1. Reemplaçar les bombetes de llum regulars per bombetes d'estalvi.
2. Usar menys l'automòbil.
3. Reciclar més.
4. Vigilar que les llandes de l'automòbil estiguin inflades adequadament.
5. Usar menys aigua calenta.
6. Evitar productes que tinguin molt empaquetatge.
7. Usar racionalment la climatització de casa.
8. Plantar un arbre.
9. Apagar els aparells electrònics.

Fitxa tècnica

Tècnics

Director: Davis Guggenheim
Productor: Laurie David, Lawrence Bender i Scott Z. Burns
Muntatge: Jay Lash Cassidy i Dan Swietlik
Música: Michael Brook
Efectes especials: Kevin Prendiville
Nacionalitat: Estats Units
Durada: 100 minuts

Actors

Amb la participació d'Al Gore

Filmografia

2000

Rumores que matan